

Sygn. akt II Ca 115/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera (ref.) SSO Stanisław Łęgosz
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B. i R. B. (1)

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 23 grudnia 2014 roku,

sygn. akt I C 405/13

1. uchyla zaskarżony wyrok w punktach pierwszym i trzecim w części dotyczącej odsetek ustawowych od zasądzonych kwot za okres od 12 sierpnia 2013r. do 26 października 2013r. i w tym zakresie postępowanie w sprawie umarza;
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powodów M. B. i R. B. (1) kwoty po 1.200,00 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt. II Ca 115/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. B. , R. B. (1) przeciwko Towarzystwo (...) S.A z/s w W. o zadośćuczynienie

1. zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A z/s w W. na rzecz powódki M. B. kwotę 25 000,00zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2013r do dnia zapłaty , tytułem zadośćuczynienia ;
2. w pozostałej części oddalił powództwo M. B.;
3. zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A z/s w W. na rzecz powoda R. B. (1) kwotę 25 000 ,00zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2013r do dnia zapłaty , tytułem zadośćuczynienia ;
4. w pozostałej części oddalił powództwo R. B. (1) ;
5. zniósł wzajemnie koszty postępowania między stronami biorącymi w nim udział;
6. nakazał ściągnąć od pozwanego Towarzystwa (...) S.A z/s w W. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb kwotę 519,40 zł tytułem zwrotu wydatków na wynagrodzenie biegłego tymczasowo poniesione przez Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

W dniu 30 października 2004 roku w miejscowości M. na drodze nr (...) kierujący pojazdem F. (...) nr rej. (...) S. W. z nieustalonych przyczyn zjechał na lewe pobocze i uderzył w drzewo , wskutek czego śmierć poniósł Ł. B. (1) . Sprawca wypadku w dacie zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u poprzednika prawnego pozwanego (...) S.A . z/s w W. .

Ł. B. (1) był synem powodów i w chwili swej śmierci miał 19 lat. Ł. B. (1) w dacie wypadku mieszkał z rodzicami , prowadził z nimi wspólne gospodarstwo domowe , uczył się i pomagał rodzicom , był młodszym synem powodów , był bardzo związany z rodzicami , wspólnie spędzali czas wolny , święta , stanowili kochającą się rodzinę .Rodzice i syn mieli dobre relacje , zmarły był dla swoich rodziców bardzo dużym oparciem. Powodowie zawsze mogli na niego liczyć. Trudno opisać przeżycia powodów po śmierci ich syna .

Powodowie przed śmiercią syna nie leczyli się , byli tradycyjną rodziną , byli z sobą bardzo związani .

Po wypadku powodom było bardzo ciężko , zamknęli się w sobie , nie chcieli rozmawiać o zdarzeniu , to już nie ci sami ludzie co przedtem , dla nich żałoba po śmierci syna trwa nadal. Powodowie liczyli na swojego syna w przyszłości i jego opiekę .

Powódka po śmierci syna najpierw korzystała z pomocy psychologa a teraz psychiatry. Obecnie jest na emeryturze, ma problemy ze snem często chodzi na grób syna .

Powód wprawdzie nie leczy się po zdarzeniu, jednak dla niego obecna sytuacja to wegetacja, wszystko skończyło się, jest coraz gorzej. Powód identyfikował syna po śmierci. Wskutek tego zdarzenia powód nie mógł myśleć, nie poznawał ludzi na ulicy . W 2014r powód skorzystał z pomocy psychiatry .

Pomimo upływu czasu nadal powodowie czują pustkę, nie potrafią się pogodzić z obecnym stanem rzeczy i brakiem syna Ł. .

R. B. (1) zdradza objawy epizodu depresyjnego , obecnie cierpi na zaburzenia depresyjne o niewielkim nasileniu, po tragicznej śmierci syna występowały u powoda objawy reakcji żałoby, które są naturalne i adekwatne do sytuacji utraty bliskiej osoby. Zdaniem biegłego trudno w sposób jednoznaczny wiązać przyczynowo-skutkowo aktualny stan psychiczny powoda ze zdarzeniem sprzed wielu lat. Brak jest przesłanek do stwierdzenia uszczerbku na zdrowiu powoda. Niewątpliwie powód może odczuwać brak syna , zwłaszcza, że żyjący syn odbywa karę pozbawienia wolności. Trudno określić jak kształtował się stan psychiczny powoda na przestrzeni 10 lat od wypadku syna do chwili obecnej. Zalecana jest dla powoda kontynuacja terapii w PZP, farmakoterapia i oddziaływanie psychoterapeutyczne. Na obecny

epizod depresji powodów ma wpływ sytuacja rodzinna tzn. nieodwracalna utrata syna Ł. i problemy życiowe drugiego syna.

Powódka M. B. leczy się u psychiatry od 2012r. z diagnozą nawracające zaburzenia depresyjne - obecnie epizod depresji umiarkowany. Po tragicznej śmierci syna u powódki występowały objawy reakcji żałoby, nie korzystała z porad psychiatry czy psychologa wówczas, była podobnie jak mąż osobą czynną zawodowo. Pogorszenie jej stanu zdrowia psychicznego nastąpiło w 2012r. , co jednak trudno wiązać jednoznacznie ze zdarzeniem sprzed wielu lat. Niewątpliwie może ona odczuwać brak syna, co potęguje fakt, iż żyjący syn odbywa karę pozbawienia wolności. Brak przesłanek do stwierdzenia uszczerbku na zdrowiu powódki . Trudno określić jak kształtował się stan psychiczny powódki na przestrzeni 8 lat od śmierci syna. Zalecana jest dla powódki kontynuacja terapii w PZP lub oddziaływania psychoterapeutyczne w Dziennym Oddziale (...) w P..

Strona pozwana uznała swoją odpowiedzialność za zaistniałe zdarzenie i dokonała wypłaty kwoty 10 961,00zł na rzecz M. B. oraz 14 063,79 zł na rzecz R. B. (1) w związku z odszkodowaniem za pogorszenie sytuacji życiowej. Następnie wskutek wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 21 września 2005r. zostało zasądzone na rzecz powodów odszkodowanie w kwotach po 15 000,00zł każdy .

Sąd Rejonowy zważył, iż żądanie powodów podlegało uwzględnieniu co do zasady z częściowym oddaleniem co do jego wysokości .

Roszczenie dochodzone pozewem to roszczenie oparte na art. 448 k.c. w związku z krzywdą jakiej doznali powodowie i naruszeniem ich dóbr osobistych.

Podstawą odpowiedzialności strony pozwanej za poniesioną przez powodów szkodę w następstwie wypadku komunikacyjnego w dniu 30 października 2004 roku jest przepis art. 822 k.c. zgodnie z tym przepisem przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej reguluje natomiast ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152).

Zgodnie z art. 34 ust. 1 tej ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Stosownie do art. 35 cytowanej ustawy ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Bezsporne w sprawie było, że sprawca wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć poniósł syn powodów, był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u poprzednika prawnego strony pozwanej. Skoro sprawca ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c., to odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej - za sprawcę szkody - co do zasady nie ulega wątpliwości.

To spowodowanie śmierci przez posiadacza pojazdu ubezpieczonego u strony pozwanej w zakresie OC rodzi odpowiedzialność strony pozwanej na gruncie powołanego art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych. Śmierć jest szkodą, o której mowa w omawianym przepisie i która rodzi odpowiedzialność strony pozwanej.

Strona pozwana kwestionowała podstawę roszczenia wskazując, iż po dacie zdarzenia wprowadzono do porządku prawnego art. 446 § 4 k.c. a art. 448 k.c. nie może stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć najbliższych.

Powodowie domagają się w niniejszej sprawie zadośćuczynienia w oparciu o art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. Wskazać jednak należy, iż właśnie te przepisy stanowią podstawę dochodzenia roszczenia o zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę doznaną wskutek śmierci osoby najbliższej na gruncie stanu prawnego obowiązującego przed nowelizacją art. 446 k.c., dokonaną ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731) - por. uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 22 października 2010 r., III CZP 76/10, opubl: www.sn.pl).

W świetle powołanej uchwały do otwartego katalogu dóbr osobistych określonego w art. 23 k.c. należą także więzi rodzinne. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 k.r.o.). Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 k.c. i 24 k.c. Prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 k.c. i 24 k.c.

Także w uzasadnieniu wyroku z dnia z dnia 14 stycznia 2010 r., (IV CK 307/09, OSNC -ZD 2010/3/91) Sąd Najwyższy uznał, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc.

Należy zgodzić się w całości z tą argumentacją. Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. nie powinno być rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 k.c. nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Takie stwierdzenie oznaczałoby, że chwila, w której zaszło zdarzenie będące źródłem szkody, decydująca - zgodnie z wyborem ustawodawcy - o możliwości zastosowania art. 446 § 4 k.c., rozstrzygałaby definitywnie o istnieniu lub braku istnienia uprawnienia do uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby bliskiej, bez względu na rodzaj tej krzywdy. Prowadziłoby to do radykalnego zróżnicowania sytuacji osób, które doznały krzywdy o podobnym charakterze, nawet w krótkich odstępach czasu, co jest trudne zaakceptowania.

Pozostaje jedynie do rozstrzygnięcia kwestia wysokości tego zadośćuczynienia.

Ustalenie odpowiedniej sumy pieniężnej powinno nastąpić przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności mających wpływ na rozmiar krzywdy dotyczących: rodzaju chronionego dobra, rozmiaru doznanego uszczerbku, charakteru następstw naruszenia, wieku poszkodowanego, rodzaju i stopnia winy sprawcy, odczuwania jej przez poszkodowanego stosunków majątkowych poszkodowanego i zobowiązanego. Wskutek śmierci syna powodów doszło do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych M. B. i R. B. (1) w postaci bardzo silnych więzi rodzinnych łączących ich ze zmarłym. Skutkiem tego była ich krzywda.

Strona pozwana podniosła, iż zmarły przyczynił się do skutków wypadku drogowego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2013 roku sygn. IV CSK 87/12 zadośćuczynienie należy się stronie powodowej za naruszenie bardzo istotnego dobra mianowicie pozbawienia pełnej rodziny. Jednocześnie w powyższym wyroku podkreślono, że jeżeli zmarła ofiara wypadku drogowego przyczyniła się do niego, można obniżyć odszkodowanie, natomiast zadośćuczynienie dla jej bliskich powinno być wypłacone w całości.

Zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie należy uznać, iż nie można obniżać zadośćuczynienia o kwestię przyczynienia się poszkodowanego, w pełni podziеляjąc w/w stanowisko Sądu Najwyższego.

Zadośćuczynienie ma za zadanie kompensację doznanej krzywdy. Roszczenie to nie ma na celu wyrównywać straty poniesionej przez członków najbliższej rodziny zmarłego, lecz ma pomóc dostosować się do nowej rzeczywistości. Ma

także na celu złagodzić cierpienia fizyczne i psychiczne oraz ułatwić przezwycięzenie ujemnych przeżyć, aby w ten sposób przywrócona została równowaga zachwiana na skutek popełnienia czynu niedozwolonego. Przy uwzględnianiu naruszenia dobra osobistego wskutek śmierci osoby bliskiej jako szkody niemajątkowej winny być brane pod uwagę: dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia i odczuwanej pustki, cierpienia moralne oraz wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, która niewątpliwie był ojciec powoda. Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy uwzględnić, jaką rolę w rodzinie pełniła osoba zmarłego, do jakich doszło zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, kolejną przesłanką powinno być określenie, w jakim stopniu pozostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy.

Wskutek śmierci Ł. B. (2) doszło do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych jego rodziców M. i R. B. (2) w postaci więzi rodzinnych łączących ich ze zmarłym synem.

Wskazać należy, iż od chwili wypadku pomimo upływu czasu ból po stracie ukochanego syna nadal nie minął. Relacje jakie łączyły powodów z synem były bardzo silne. Powodowie zawsze mogli liczyć na pomoc i wsparcie syna. Powodowie bardzo przeżyli śmierć syna, tym bardziej, że łączyły ich silne więzi emocjonalne. Przed całym zdarzeniem byli kochającą się rodziną. Po wypadku powodowie stali się innymi ludźmi.

W tych okolicznościach odpowiednią kwotą z tytułu zadośćuczynienia w uznaniu Sądu są kwoty po 25.000,00 złotych zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. na rzecz każdego z powodów. Kwota ta jest umiarkowana i uwzględnia stosunki majątkowe i poziom życia powodów. Jest nadto zbliżona do zadośćuczynień przyznawanych w podobnych sprawach.

W pozostałej części żądanie powodów sąd oddalił jako wygórowane. O odsetkach Sąd orzekł od dnia 12 sierpnia 2013r w oparciu o przepis art. 481 § 1 k.c., (30 dni od daty potwierdzenia z k-41 akt sprawy)

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., znosząc je pomiędzy stronami biorącymi w nim udział zważywszy na wysokość zasądzonych żądań oraz poniesionych kosztów. Nadto w zakresie zwrotu wydatków na wynagrodzenie biegłego, które częściowo zostało poniesione przez Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb ,Sąd nakazał ściągnięcie kwoty 519,40 zł od pozwanego, uwzględniając przyjętą wyżej zasadę ponoszenia kosztów postępowania .

Apelacje od powyższego orzeczenia wywiodła strona pozwana zaskarżając wyrok w części tj.

- w pkt 1 wyroku co do wysokości zasądzonej od pozwanej na rzecz powódki M. B. kwoty ponad 12 500 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2013 r.,

- w pkt 3 wyroku co do wysokości zasądzonej od pozwanej na rzecz powoda R. B. (1) kwoty ponad 12 500 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 12 sierpnia 2013 r.,

a w konsekwencji także co do rozliczenia przez Sąd kosztów procesu;

Zaskarżonemu wyrokowi na podstawie zarzuciła naruszenie:

a) przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 362 k.c. poprzez jego niezastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy, mimo uznania przez powodów faktu przyczynienia zmarłego syna Ł. B. (1) do powstania szkody w wielkości 50%,

- art. 817 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r., o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż odsetki za opóźnienie od przyznanej kwoty zadośćuczynienia liczy się nie od dnia wyrokowania, a od dnia po upływie 30 dni od daty otrzymania przez pozwaną odpisu pozwu;

- art. 61 § 6 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2002 nr 240 poz. 2052), i uczynienie podstawą rozstrzygnięcia w przedmiocie zarzutu przyczynienia w oparciu o wyrok zwykłego składu Sądu Najwyższego.

b) przepisów prawa procesowego, a mianowicie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów i doświadczenia życiowego oraz niezgodność ustaleń Sądu z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym i przyjęcie, że w dniu 12 sierpnia 2013 r. roszczenie powodów z tytułu zadośćuczynienia były wymagalne;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i pominięcie wniosków dowodowych pozwanej zmierzających do wykazania przyczynienia zmarłego Ł. B. (1) ponad przyznany przez powodów stopień przyczynienia zmarłego w wielkości 50%,

- art. 227 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c. poprzez pominięcie wniosków dowodowych pozwanej zmierzających do wykazania rozstrzygnięcia istoty sprawy w zakresie stopnia przyczynienia zmarłego Ł. B. (1) do powstania szkody ponad przyznany przez powodów stopień przyczynienia zmarłego w wielkości 50%,

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i brak wskazania okoliczności faktycznych i podstaw prawnych na których oparł ustalenie, iż pozwana od dnia 12 sierpnia 2013 r. pozostawała w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia na rzecz powodów w odniesieniu do zadośćuczynienia.

Powołując się na powyższe zarzuty skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- oddalenie powództwa M. B. ponad kwotę 12 500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wyrokowania do dnia zapłaty,

- oddalenie powództwa R. B. (1) ponad kwotę 12 500 zł oraz ustalenie wymagalności świadczenia i zasądzenia odsetek od dnia wyrokowania do dnia zapłaty,

oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych,

ewentualnie,

na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, zgodnie z uzasadnieniem poniżej i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pełnomocnik pozwanych wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jedynie w nieznaczej części jest zasadna.

Ma rację skarżący, iż Sąd Rejonowy błędnie ustalił, iż roszczenie powodów było wymagalne już w dniu 12-08-2013r. choć z treści pozwu wprost wynikało, iż żądanie zadośćuczynienia zostało zgłoszone z ustawowymi odsetkami liczonymi po upływie 30 dni od doręczenia pozwu stronie pozwanej. Sąd Rejonowy jako doręczenie odpisu pozwu stronie pozwanej błędnie potraktował - jak wynika z akt sprawy k.41- doręczenie pozwanemu odpisu orzeczenia (prawdopodobnie z dnia 28 czerwca 2013r.) Słusznie apelacja zarzuca, iż pozew został doręczony dopiero w dniu 25-09-2013r. a zatem miesięczny termin na przeprowadzenie postępowania likwidacyjnego i uiszczenia należności mijał w dniu 26 października 2013 roku. W tym zakresie odsetki od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia za okres od 12 sierpnia 2013r. do 26 października 2013 roku zostały zasądzone z naruszeniem art. 321§ 1 k.p.c. Co prawda apelacja

nie precyzuje wprost zarzutu naruszenia tego przepisu niemniej jednak z jej treści można wyczytać kwestionowanie przez pozwanego zarówno ustalenia w tym zakresie jak i samego rozstrzygnięcia co do odsetek za w/w okres.

Dlatego też w tej części w jakiej żądanie to nie było objęte żądaniem pozwu należało uchylić zaskarżony wyrok tj. co do odsetek za okres od dnia 12 sierpnia 2013 roku do dnia 26 października 2013 roku i w tym zakresie postępowanie w sprawie umorzyć.

W pozostałym zakresie apelacja nie zawiera uzasadnionych podstaw, a zaskarżone rozstrzygnięcie pomimo częściowo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu.

Nie można podzielić zarzutu naruszenia art. 817 k.c. w zw. z art. 481§ 1 k.c. oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., Nr 392). poprzez niewłaściwe zastosowanie tych przepisów polegające na przyjęciu w realiach niniejszej sprawy, iż po upływie 30 dni od otrzymania przez pozwaną odpisu pozwu można mówić o ustaleniu należnej kwoty zadośćuczynienia .

Rozważając powyższy zarzut naruszenia prawa materialnego należy stanąć na stanowisku, że terminem od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę może być w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu jak i dzień tego wyrokowania. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 18 lutego 2011 r. (I CSK 243/10, LEX nr 848109). W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że odsetki należą się zgodnie z art. 481 k.c., za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia, choćby więc wierzyciel nie poniósł żadnej szkody i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma niewątpliwie możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji, odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu, bowiem przewidziana w art. 448 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Wysokość krzywdy, tak jak i szkody majątkowej, może się jednak zmieniać w czasie. Różna zatem w miarę upływu czasu może być też wysokość należnego zadośćuczynienia. W rezultacie, początek opóźnienia w jego zapłacie może się łączyć z różnymi datami. Jeżeli więc powód żąda od pozwanego zapłaty określonej kwoty tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od danego dnia, poprzedzającego dzień wyrokowania, odsetki te powinny być, w świetle powyższych uwag, zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu, o ile tylko w toku postępowania zostanie wykazane, że dochodzona suma rzeczywiście się powodowi należała tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez niego dnia. Jeżeli natomiast sąd ustali, że zadośćuczynienie w rozmiarze odpowiadającym sumie dochodzonej przez powoda należy się dopiero od dnia wyrokowania, odsetki od zasądzonych w takim przypadku zadośćuczynienia mogą się należeć dopiero od dnia wyrokowania.

Sąd Okręgowy w realiach niniejszej sprawy za właściwą uznaje linię orzecznictwa łączącą przyznanie odsetek ustawowych z wymagalnością roszczenia o zadośćuczynienie niezwłocznie po wezwaniu wierzyciela do zapłaty (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 września 1970 r., II PR 257/70, OSNC 1971, Nr 6, poz. 103; z dnia 12 lipca 2002 r., V CKN 114/00, niepubl.; z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09; wyrok z dnia 8.08.2012 r., I CSK 2/12, Lex nr 1228578, wyrok SN z 29 sierpnia 2013r. I CSK 667/12 , baza Legalis).

Należy bowiem wskazać, że okoliczności przytoczone przez powodów w pozwie mogły być już poddane analizie przez pozwanego w toku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego które winno być wdrożone po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu. Pozwany jednak w sposób bierny wolał oczekiwać na wynik rozstrzygnięcia. Dodatkowym argumentem jest utrwalone stanowisko Sądu Najwyższego wskazujące, iż orzeczenie przyznające zadośćuczynienie ma charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny. Zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia ma ponadto charakter

zobowiązania bezterminowego toteż przekształcenie go w zobowiązanie terminowe może nastąpić w wyniku wezwania wierzyciela tj. pokrzywdzonego skierowanego wobec dłużnika do spełnienia świadczenia (art. 455 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., Nr 392).

Zasądzenie odsetek od dnia wyrokowania prowadziłyby praktycznie do ich umorzenia za okres sprzed daty wyrokowania. Taka sytuacja w sposób zupełnie nieuprawniony uprzywilejowałaby ubezpieczyciela który w niniejszej sprawie celowo zwlekał z zapłatą świadczenia oczekując na orzeczenie Sądu które jednocześnie miałyby dać mu korzyść poprzez zniesienie mu obowiązku płatności odsetek.

Dlatego też należało podzielić stanowisko Sądu co do zasądzenia odsetek od zadośćuczynienia wraz z upływem 30 dni od doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu.

Nie można się zgodzić z zarzutem naruszenia art. 227 k.p.c. w związku z art. 229 k.p.c. Istotnie w odpowiedzi na pozew zawarty był wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność przyczynienia się zmarłego do szkody ponad 50% (które zostało ustalone w toku postępowania toczącego się w sprawie I C 219/05 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.). Sąd wniosek ten pominął nie zajmując się nim merytorycznie wyszedł bowiem z błędnego założenia, że nie uwzględnia się stopnia przyczynienia zmarłego do szkody zasądzając należność na rzecz pośrednio poszkodowanych na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. Zajmując takie stanowisko Sąd na jego potwierdzenie przywołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2013 roku IV CSK 87/13.

Ma rację skarżący, iż Sąd Rejonowy błędnie odczytał treść uzasadnienia tego orzeczenia i wyciągnął z lektury tego judykatu niewłaściwe wnioski. Uważna lektura uzasadnienia w/w wyroku Sądu Najwyższego nie daje jakichkolwiek podstaw do wyciągnięcia takich wniosków jakie wyciągnął Sąd I instancji.

W orzecznictwie sądowym w sposób jednolity przyjmuje się, że przyczynienie się do szkody osoby bezpośrednio poszkodowanej, która zmarła uzasadnia obniżenie świadczeń przysługujących z art. 446 § 3 i § 4 k.c. należnych osobom jej bliskim. (por. wyrok SN z 12 lipca 2012r. I CSK 660/11 baza LEX, wyrok SA w Białymstoku I ACa 121/13, www.orzeczenia.ms.gov.pl). Przepis art. 362 k.c., usytuowany w przepisach ogólnych trzeciej księgi kodeksu cywilnego odnoszącej się do zobowiązań, dotyczy ogólnie ujętego „obowiązku naprawienia szkody”, bez zróżnicowania podstawy prawnej, z której obowiązek ten wynika, jak również bez różnicowania podmiotu, na rzecz którego obowiązek ten ma być spełniony. Dotyczy zatem zarówno przyczynienia się do szkody bezpośrednio poszkodowanego, jak i pośrednio poszkodowanego. Brak zatem jakichkolwiek przesłanek eliminujących stosowanie tego przepisu do zadośćuczynienia dochodzonego na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.

Skoro tak to do rozważenia pozostaje zarzut naruszenia art. 362 k.c. poprzez jego niezastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy pomimo uznania przez powodów faktu przyczynienia się zmarłego Ł. do powstania szkody. Zgodnie z treścią tego przepisu jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Sąd II instancji jest także Sądem merytorycznym i ma prawo jak i obowiązek rozważenia na nowo zebranego materiału dowodowego i wydania merytorycznego rozstrzygnięcia. Rozważając na nowo zebrany materiał dowodowy w kontekście zarzutów apelacyjnych należałoby pochylić się nad zasadnością wniosków o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych na okoliczność stopnia przyczynienia się zmarłego do powstania szkody. W tym zakresie należy podkreślić, iż kwestia przyczynienia się do powstania lub zwiększenia szkody jest kwestią, którą rozstrzyga samodzielnie sąd orzekający. Na okoliczność wysokości stopnia przyczynienia nie mogą wypowiadać się biegli którzy w tym zakresie nie mogą wkraczać w domenę zastrzeżoną dla Sądu. Dlatego wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych na okoliczność ustalenia stopnia przyczynienia się zmarłego do powstania szkody nie musiał być uwzględniony.

W orzecznictwie sądowym przyczynienie się do zwiększenia szkody wskutek niezapięcia pasów bezpieczeństwa przez pokrzywdzonego nie budzi żadnych wątpliwości i jest powszechnie przyjmowane. Bardzo często także bez przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w tym zakresie. Sądy przyjmują z reguły, iż brak zapiętych pasów

bezpieczeństwa daje raczej dosyć istotny stopień przyczynienia. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 lutego 2012r. I ACa 1405/11- zaakceptowane 30% przyczynienia, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 28 lipca 2009r. I ACa 341/09 – 25% przyczynienia , wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15.11.2011r. I ACa 1080/11 – 20% przyczynienia). Obowiązek zapięcia pasów bezpieczeństwa wynika z art. 39 ust. 1 ustawy z 20 czerwca 1997r. prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012r. poz. 1137). Skoro tak to należy domniemywać, iż poszkodowany który nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa przyczynił się do szkody. Rolą Sądu jest zatem w okolicznościach konkretnej sprawy ustalić stopień takiego przyczynienia.

W ocenie Sądu Okręgowego uwzględniając zarówno fakt niezapięcia pasów bezpieczeństwa jak i okoliczność, iż zmarły Ł. B. (1) poruszał się z pijanym kierowcą łącznie należy przyjąć 50% stopień przyczynienia się i w tym zakresie zmiarkować zadośćuczynienie.

Mając to na uwadze stwierdzić należy, iż orzeczenie Sądu pomimo częściowo błędnego uzasadnienia odpowiada prawu. Pomimo, iż Sąd Rejonowy nie wziął po uwagę 50% przyczynienia to jednak zasądził odpowiednią kwotę zadośćuczynienia. Oto bowiem w nagłym i niespodziewanym wypadku ginie syn powodów. Bliskie i zażyłe więzi łączące rodziców z dzieckiem zostały zerwane. Utrata dziecka jest zwłaszcza dla rodziców bardzo dotkliwa bowiem zaburza naturalną wymianę pokoleń. W ocenie Sądu Okręgowego właściwą kwotą dla powodów byłaby w takiej sytuacji kwota po 50.000 zł uwzględniając zatem 50% przyczynienia do zasądzenia pozostaje 25.000 zł i takie też kwoty Sąd I instancji zasądził na rzecz powodów.

Przyjęcie w postępowaniu odwoławczym przy rozstrzygnięciu sprawy 50% przyczynienia czyni zupełnie bezprzedmiotowym odnoszenie się do zarzutu naruszenia przez sąd I instancji art. 61 § 6 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2002 nr 240 poz. 2052).

Reasumując apelacja pozwanego pomimo jej obszerności tylko w nieznacznym zakresie zawiera uzasadnione podstawy, a w pozostałej części podlegała oddaleniu, a to na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł zgodnie z dyspozycją art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391§ 1 k.p.c. mając na uwadze , iż pozwany przegrał sprawę w całości, a powodowie korzystali z pełnomocnika.